

РЕЦЕНЗИЯ

От проф.д-р Мария Илиева –
Национална музикална академия „проф. Панчо Владигеров“
относно дисертационен труд за присъждане
на образователната и научна степен „Доктор“

на

Мария Лозанова-Бузинку

На тема

***ЗАПАДНОЕВРОПЕЙСКИЯТ БАЛЕТ ПРЕЗ ПЪРВИТЕ ДВЕ
ДЕСЕТИЛЕТИЯ НА XXI ВЕК***

област на висшето образование Хореография

професионално направление **8.3.**

Музикално и танцово изкуство

Мария Лозанова – Бузинку е възпитаник на българската танцова школа. Завършва Държавното хореографско училище /днес НУТИ. В последствие получава бакалавърска степен специалност Балетна педагогика в НМА Панчо Владигеров и магистърска степен в АМТИИ – Пловдив. От 2002 до 2011 работи в Софийска опера и балет. Участва в множество конкурси и фестивали. От 2011г и до днес тя живее и работи в Румъния. Освен сценичните изяви Мария Лозанова-Бузинку е започнала да преподава и да прави хореографии за своите ученици.

Представения от докторантката дисертационен труд е обсъден и насочен за защита от катедра „Хореография“ при ЮЗУ „Неофит Рилски“ на **18.09.2025 г.**

Общият обем на труда е 269 страници, от които 265 основен текст.

Библиографията включва общо 240 източника, съответно – 18 на кирилица; 130 на латиница; 10 официални уебсайта и 81 линка към анализирани в текста видео материали.

Настоящият труд озаглавен ***Западноевропейският балет през първите две десетилетия на ХХI век*** Бузинку се е съсредоточила върху няколко западноевропейски балетни трупи, тяхното развитие от 2000 г. до 2023 г. Впечатление прави нейната амбиция да покаже и опише хореографите творили в съответните театри, постановките и артистите работили в този период.

Трудът е разделен на Увод , 4 глави и заключение.

1. Балетът във Франция.
2. Балетът в Англия
3. Балетът в Германия
4. Балетът в Швеция

Няма да следвам реда на структуриране на главите в труда, за да направя обща оценка на разработените теми. Разбира се, балетът във Франция е образно казано „родоначалник“ на всички балетни трупи. Безспорно е лидерството на балета на Гранд опера и до днес! В репертоара на театъра се съхраняват и строго класическите постановки и т. нар. неокласика. Съвременните/ контемпоръри постановки вече са задължителни за всяка балетна компания, като танцьорите изпълняват еднакво успешно класически произведения и такива от най-екстравагантен модерен стил.

Ако във Франция професионалният балет се заражда през 18 век, то балетът във Великобритания е съвсем млад. Макар че първият балет е представен още през 1734 година, съвременната трупа е създадена в средата на миналият век от Нинет де Валоа. Тук творят известните хореографи сър Кенет Макмилън, Фредерик Аштън които успяват да създадат особена характеристика на този балетен театър. Класическите постановки се отличават от тези в други театри със силно изявените мимически етюди, стигащи почти до тези от реалния живот. В днешно време са привлечени хореографите Уейн Макгрегър и Кристофър Уилдон.

Трупата на Берлинския балет като такава е създадена през 2004 година когато се обединяват 3 балета – този на Щатс опера, Дойче опер и Комиш опера. Тогавашен директор става Владимир Малахов, който освен премиер танцьор е и хореограф и мениджър на трупата канейки известни хореографи. Важно е да се знае, че Малахов изключително държи на руската школа, на която той е достоен представител!

За шведския балетен театър бих казала че тук има силно раздвоение! Като че ли много по-малко знаем за Шведския кралски балет, отколкото за Кулберг балет! Благодарение на гениалния хореограф Матс Ек в световен мащаб започна да се говори за балета в Швеция.

С това встъпление бих искала да допълня някои факти, макар и малко, но липсващи като че във всяка глава.

Докторантката всъщност много обширно е проследила историческото и настоящо развитие на избраните от нея балетни трупи. Изключително полезни са сведенията за съвременните хореографи, техните постановки и съдържанието на някои от балетите. Прави силно впечатление обемът на труда!

Тук е мястото да се отбележи, че всички известни хореографи на 21 век не принадлежат на една трупа. Ратмански, Прелжокаж, Дуато, Шпърли, Форсайт, Пайт и всички споменати в труда творят из целия свят! Това са хореографите със собствен мироглед и чест за всяка трупа е да има постановка СПЕЦИАЛНО създадена за нея!

Като цяло адмирам работата на Мария Лозанова-Бузинку и смятам че ще бъде интересна за изследователите в тази сфера. Бих пожелала в следващите си изследвания да включи и световно известните трупи на Петербург и Москва, тъй като те не изостават в световен мащаб, даже напротив!

Всичко това ми дава основание да дам положителна оценка за дейността на докторанта **Мария Лозанова - Бузинку** и да **предложa на членовете на уважаемото научни жури да ѝ присъдят образователната и научна степен „Доктор“ по „Хореография“ в направление „Музикално и танцово изкуство“ по шифър 8.3.**

19.11.2025

проф.д-р Мария Илиева

REVIEW

By Prof. Dr. Maria Ilieva –
National Music Academy “Prof. Pancho Vladigerov”

Regarding the doctoral dissertation submitted for the award of the educational and scientific degree of **Doctor** to

Mariya Lozanova-Buzincu

On the topic:

WESTERN EUROPEAN BALLET IN THE FIRST TWO DECADES OF THE 21ST CENTURY

Field of higher education: **Choreography**
Professional area: 8.3. **Music and Dance Arts**

Maria Lozanova-Buzinku is a graduate of the Bulgarian dance school. She completed the State Choreographic School (today the National School of Dance Arts). Subsequently, she obtained a bachelor's degree in Ballet Pedagogy at the National Music Academy “Pancho Vladigerov” and a master's degree at the Academy of Music, Dance and Fine Arts – Plovdiv. From 2002 to 2011, she worked at the Sofia Opera and Ballet. She has participated in numerous competitions and festivals. Since 2011, she has been living and working in Romania. In addition to her stage performances, Maria Lozanova-Buzincu has also started teaching and creating choreographies for her students.

The doctoral dissertation presented by the candidate was reviewed and approved for defense by the Department of Choreography at the South-West University “Neofit Rilski” on 18.09.2025.

The total length of the dissertation is 269 pages, of which 265 pages are the main text. The bibliography includes a total of 240 sources: 18 in Cyrillic, 130 in Latin script, 10 official websites, and 81 links to video materials analyzed in the text.

The dissertation, entitled *Western European Ballet in the First Two Decades of the 21st Century*, focuses on several Western European ballet companies and their development from 2000 to 2023. Notably, the candidate demonstrates ambition in presenting and describing the choreographers working in these theaters, their productions, and the artists active during this period. The dissertation is structured into an introduction, four chapters, and a conclusion:

1. Ballet in France
2. Ballet in England
3. Ballet in Germany
4. Ballet in Sweden

I will not follow the order of the chapters in the dissertation in my general evaluation of the themes covered. Undoubtedly, French ballet is, so to speak, the “founder” of all ballet companies. The leadership of the Paris Opera Ballet remains indisputable to this day. The

theater's repertoire preserves both strictly classical productions and the so-called neoclassical works. Contemporary/contemporary ballet productions have become essential for every ballet company, with dancers performing classical works and even the most extravagant modern styles equally successfully.

While professional ballet in France emerged in the 18th century, ballet in the United Kingdom is comparatively young. Although the first ballet performance in England took place in 1734, the modern company was established in the mid-20th century by Ninette de Valois. Famous choreographers such as Sir Kenneth MacMillan and Frederick Ashton shaped the distinct character of this ballet theater. Classical productions here are distinguished by highly developed mime, almost reaching realistic depictions of life. Today, choreographers Wayne McGregor and Christopher Wheeldon are active in the company.

The Berlin State Ballet was officially established in 2004 through the merger of three companies – the Staatsoper, Deutsche Oper, and Komische Oper. The then director, Vladimir Malakhov, who was both a principal dancer and a choreographer, invited renowned choreographers. It is important to note that Malakhov placed great emphasis on the Russian ballet school, of which he is a distinguished representative.

Regarding the Royal Swedish Ballet, there is a noticeable duality. We know comparatively little about the Royal Swedish Ballet compared to the Cullberg Ballet. Thanks to the brilliant choreographer Mats Ek, Swedish ballet has gained worldwide recognition.

With this introduction, I would like to add a few minor facts that are missing in some chapters. The candidate has thoroughly traced both the historical and contemporary development of the selected ballet companies. The information on contemporary choreographers, their productions, and the content of certain ballets is extremely valuable. The sheer volume of the work is impressive.

It should be noted that all prominent 21st-century choreographers do not belong to a single company. Choreographers such as Ratmansky, Preljocaj, Duato, Spörli, Forsythe, Pite, and others mentioned in the dissertation work worldwide. These choreographers have their own artistic worldview, and it is a distinction for any company to have a production created especially for it.

Overall, I admire the work of Maria Lozanova-Buzinku, and I believe it will be of interest to researchers in the field. In her future studies, I would suggest including the world-renowned companies of St. Petersburg and Moscow, as they are highly significant on a global scale.

All of this gives me grounds to provide a positive evaluation of the work of doctoral candidate Maria Lozanova-Buzinku and to recommend that the esteemed academic jury award her the educational and scientific degree of **Doctor in Choreography**, in the professional area **Music and Dance Arts**, code 8.3.

19.11.2025

Prof. Dr. Maria Ilieva